Prima instanţă: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (Judecător Guzun Corneliu)
Dosarul nr. 3a-160/24
2-23003763-02-3a-01022024

D E C I Z I E

19 martie 2024 municipiul Chişinău

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ
al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

În componenţa:
Preşedintelui completului, judecătorul Mîra Ghenadie
Judecătorilor Bostan Angela și Dașchevici Grigore
Grefier Vascan Diana

examinând în ședință publică, cererea de apel declarată de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 4 iulie 2023, adoptată în cauza de contencios administrativ la acțiunea depusă de Chiperi Ion către Casa Națională de Asigurări Sociale privind anularea actelor administrative și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

A C O N S T A T A T :

Pretențiile reclamantului:

La 9 ianuarie 2023, reclamantul Chiperi Ion a formulat acțiune în contencios administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, solicitând:

1) anularea deciziei nr. 08/2022/23763 din 7 noiembrie 2022 a Casei Naționale de Asigurări Sociale, Oficiul Teritorial Edineţ, prin care a fost dispusă respingerea cererii în stabilirea pensiei;

2) anularea deciziei nr. 2347 din 7 decembrie 2022 a Casei Naţionale de Asigurări Sociale, prin care cererea prealabilă a fost respinsă ca neîntemeiată;

3) obligarea Casei Naţionale de Asigurări Sociale să emită un act administrativ individual favorabil de stabilire şi achitare a pensiei pentru vechime în muncă conform Certificatului nr. 34/35-8542 din 19.09.2022 emis de Inspectoratul de Poliție Edineț, care confirmă vechimea totală de serviciu, cu înlesniri de 25 ani 10 luni 23 zile.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că, prin ordinul Inspectoratului General al Poliției nr. 420 ef. din 28 iulie 2022 cu privire la procedurile de personal în privința angajaților Inspectoratului General al Poliţiei şi Subdiviziunilor

subordonate acestora au fost încetate raporturile de serviciu în temeiul cererii personale, începând cu 1 august 2022.

Reclamantul a menționat că, potrivit certificatului nr. 34/35-8542 din 19 septembrie 2022, eliberat de Inspectoratul de Poliţie Edineţ, vechimea în muncă pentru stabilirea pensiei în conformitate cu art. 13 lit. a) al Legii asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1544 din 23 iunie 1993, la 1 august 2022, constituie 25 ani 10 luni 23 zile.

Reclamantul a relevat că, ulterior s-a adresat cu o cerere în adresa Casei Teritoriale Edineţ de Asigurări Sociale, cu privire la stabilirea pensiei. Ca urmare, prin decizia Oficiului Teritorial Edineţ a Casei Naţionale de Asigurări Sociale nr. 08/2022/23763 din 7 noiembrie 2022, cererea sa a fost respinsă.

Reclamantul a susținut că, decizia respectivă, a contesta-o cu cerere prealabilă, care ulterior prin decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 2347 din 7 decembrie 2022 a fost respinsă ca neîntemeiată.

Reclamantul a afirmat că, decizia Oficiului Teritorial Chişinău Edineţ nr. 08/2022/23763 din 7 noiembrie 2022 şi decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 2347 din 7 decembrie 2022, sunt neîntemeiate și ilegale.

În susținerea acestei poziții, reclamantul a făcut trimitere la pct. 8 lit. d) al Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, potrivit căruia la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, corpului de ofiţeri şi subofiţeri ai Poliţiei de Frontieră, colaboratorilor Centrului Naţional Anticorupţie şi a funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare, se acordă următoarele înlesniri, două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu în instituții penitenciare de tip închis, izolatoarele de urmărire penală, casele de arest şi instituțiile destinate pentru deținerea şi tratarea bolnavilor contagioşi şi bolnavilor psihici, precum şi la lucrări de subteran.

Astfel, reclamantul a opinat că, penitenciarele de tip închis, izolatoarele de urmărire penală (izolatoare de detenţie provizorie) şi instituţiile destinate pentru deţinerea şi tratarea bolnavilor contagioşi şi bolnavilor psihici sunt entităţile care cad sub incidenţa reglementărilor de la pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994.

Reclamantul a explicat că din esenţa normelor de drept enunţate rezultă că pentru calcularea vechimii în muncă cu înlesnirile solicitate este necesar ca persoana să întrunească două condiţii, şi anume: instituţia în care persoana execută serviciul să fie o subdiviziune indicată în pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie1994 şi să-şi exercite serviciul nemijlocit în închisori, izolatoare de urmărire penală (izolatoare de detenţie provizorie) şi instituţiile destinate pentru deţinerea şi tratarea bolnavilor contagioşi şi bolnavilor psihici.

Mai mult de atât, reclamantul a enunțat că, riscul la care sunt supuşi colaboratorii de poliţie, pe parcursul serviciului în cadrul Batalionului serviciului escortă şi pază al C.G.P. mun. Chișinău, a fost reflectat ulterior în cadrul Notei informative a Procuraturii mun. Chişinău nr. 12-6d/04 din 15 decembrie 2004, în Nota informativă a Ministerului Justiţiei nr. 04/3883 din 17 mai 2006, actul comisiei formate de Direcţia medicală a MAI nr. 17/7-55 din 24 noiembrie 2006, cât şi prin Hotărârea Parlamentului Nr.370-XVI din 28 decembrie 2005 privind rezultatele controlului efectuat de Comisia parlamentară specială asupra situației preveniților ţinuţi în stare de arest în izolatorul de urmărire penală nr.13 al Departamentului Instituțiilor Penitenciare ale căror dosare se află pe rol în instanțele judecătorești, inclusiv şi prin numeroasele condamnări a Republicii Moldova de CEDO.

Reclamantul a punctat că o asemenea interpretare a actelor normative indicate supra, este dată şi de Avizul consultativ al Curţii Supreme de Justiţie din 29 septembrie 2014 cu privire la modul de aplicare a pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994.

În materie de drept, reclamantul și-a întemeiat acțiunea în baza prevederilor art. 47 din Constituţia Republicii Moldova, art. 323 din Codul muncii, art. 53 din Legea nr. 300 din 21 decembrie 2017 cu privire la sistemul administraţiei penitenciare, pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 și art. 206, 211-212, 224 alin.(l) lit. b) din Codul administrativ.

Argumentele pârâtului pe marginea acțiunii:

La 24 februarie 2023, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus referință asupra acțiunii formulată de Chiperi Ion, prin care a solicitat respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată (f.d. 26-31).

Poziția instanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 4 iulie 2023, s-a admis acțiunea în contencios administrativ înaintată de Chiperi Ion împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea actelor administrative și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

S-a anulat Decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale, oficiul teritorial Edineț nr. 08/2022/23763 din 07 noiembrie 2022, prin care a fost dispusă respingerea cererii în stabilirea pensiei lui Chiperi Ion, ca fiind ilegală.

S-a anulat Decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 2347 din 07 decembrie 2022 emisă pe marginea cererii prealabile, ca fiind ilegală.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să emită act administrativ individual favorabil de stabilire și achitare a pensiei pentru vechime în muncă lui Chiperi Ion, conform Certificatului nr. 34/35-8542 din 19 septembrie 2022, emis de Inspectoratul de Poliție Edineț, care confirmă vechimea totală în serviciu cu înlesniri: 25 ani 10 luni 23 zile.

Solicitările și argumentele apelantului:

Nefiind de acord cu hotărârea enunțată, la 18 iulie 2024, directorul Casei Naționale de Asigurări Sociale, Elena Țîbîrnă, în interiorul termenului prevăzut la art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, a declarat apel, solicitând casarea integrală a hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 4 iulie 2023, cu pronunțarea unei noi decizii, prin care acțiunea în contencios administrativ depusă de Chiperi Ion, să fie respinsă ca neîntemeiată.

La 3 ianuarie 2024, directorul Casei Naționale de Asigurări Sociale, Elena Țîbîrnă, în interiorul termenului prevăzut la art. 232 alin. (2) din Codul administrativ, a prezentat instanței de apel motivarea apelului.

În motivarea cererii de apel, partea apelantă a indicat că, la 10 octombrie 2022, intimatul s-a adresat cu cerere la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Edineţ, privind stabilirea pensiei în condiţiile Legii nr. 1544/1993, având în vedere că la 1 august 2022 a demisionat din funcţia de agent-şef al serviciului de patrulare al secţiei securitate publică al Inspectoratului de Poliție Edineț. La cererea respectivă intimatul a anexat certificatul nr.34/35-8542 din 19 septembrie 2022 privind confirmarea vechimii în serviciu în cadrul subdiviziunilor MAI, conform căruia intimatul atestă o vechime în muncă de 25 ani 10 luni 23 zile.

Partea apelantă a menționat că, potrivit Certificatului nominalizat, în calculul vechimii în muncă au fost incluse perioadele de activitate cu avantaje: 01.12.1995-25.06.2001, o lună şi jumătate vechime în muncă pentru o lună de serviciu (1,5:1), în cadrul Punctului Poliţiei de Frontieră Otaci al SPF IJP Edineţ şi 18.11.2003-23.06.2004, 05.03.2013-05.04.2013, 09.12.2019-21.09.2020, două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu (2:1), în temeiul ordinului MAI nr.96 din 20 martie 2018.

Partea apelantă a notat că, în perioadele invocate, intimatul a activat în cadrul serviciului detenţie şi escortă al Insptecoratului de Poliție Edineț. Prin urmare, potrivit apelantului, perioadele de activitate enumerate supra au fost calculate neîntemeiat, cu înlesniri de o lună şi jumătate vechime în muncă pentru o lună de serviciu şi două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu şi astfel vechimea totală în serviciu constituind 25 ani 10 luni 23 zile.

Partea apelantă a precizat că, prin Decizia de refuz nr. 08/2022/23763 din 10 noiembrie 2022 emisă de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Edineţ, cererea intimatului privind stabilirea pensiei a fost respinsă, pe motiv că Chiperi Ion nu întruneşte vechimea necesară în serviciu pentru stabilirea pensiei în condiţiile Legii nr. 1544/1993, vechimea necesară fiind 25 ani. Conform calculului efectuat de CNAS vechimea în serviciu la momentul demisionării a constituit 20 ani 5 luni 6 zile.

Partea apelantă explicat că, prin răspunsul CNAS nr.2347/22 din 7 decembrie 2022, cererea prealabilă a intimatului a fost respinsă. La baza acestei soluții s-a statuat prevederile pct. 8 lit. d) al Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, potrivit căruia la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei militarilor

care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, corpului de ofiţeri şi subofiţeri ai Poliţiei de Frontieră, colaboratorilor Centrului Naţional Anticorupţie şi a sistemului penitenciar, se acordă următoarele înlesniri: două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu în instituţii penitenciare de tip închis, izolatoarele de urmărire penală şi instituţiile destinate pentru deţinerea şi tratarea bolnavilor contagioşi şi bolnavilor psihici, precum şi la lucrări de subteran.

Partea apelantă a reiterat prevederile art. 16 alin. (1) şi (2) al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, conform căruia autorităţile administraţiei publice centrale de specialitate şi autorităţile publice autonome emit sau aprobă, în condiţiile legii, acte normative. Actele normative ale autorităţilor administraţiei publice centrale de specialitate şi publice autonome sunt emise sau aprobate numai în temeiul şi pentru executarea legilor şi a hotărârilor Guvernului. Actele normative respective se limitează strict la cadrul stabilit de actele normative de nivel superior pentru executarea cărora se emit sau se aprobă şi nu pot contravine prevederilor actelor respective. În clauza de adoptare a actelor normative ale autorităţilor administraţiei publice centrale de specialitate şi autorităţile publice autonome se indică expres actul normativ superior în temeiul căruia acestea sunt emise sau aprobate.

Astfel, partea apelantă a susținut că, prevederile actelor normative ale autorităţilor administraţiei publice centrale de specialitate şi publice autonome se aplică numai în partea în care nu depăşesc cadrul stabilit de actul normativ de nivel superior pentru executarea căruia a fost emis şi nu contravine prevederilor actelor respective.

Prin urmare, partea apelantă consideră că, Ordinul nr. 96 din 20 martie 2018 emis de MAI în conformitate cu prevederile pct. 7 lit. g) şi pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78/1994, depăşeşte prevederile actului normativ în temeiul căruia a fost emis. Or, Hotărârea Guvernului nr. 78/1994 nu conţine prevederile prevăzute în ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr. 96 din 20 martie 2018, perioadele de activitate în cadrul izolatorului de detenţie provizorie a IGP al MAI.

Partea apelantă a făcut trimitere la pct. 2 al art. 11 din Legea nr.300/2017 cu privire la sistemul administraţiei penitenciare, în care sunt enumerate instituţiile penitenciare din Republica Moldova, şi anume: penitenciarele de tip deschis; penitenciarele de tip semiînchis; penitenciarele de tip închis; centrele de detenţie pentru minori şi tineri; penitenciarele pentru femei; casele de arest și spitalele penitenciare.

Astfel, partea apelantă a enunțat că, două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu se acordă persoanelor care au activat în penitenciare de tip închis şi nu provizoriu cum este indicat în ordinul emis de MAI.

Analizând prevederile legale precitate, partea apelantă a conchis că activitatea intimatului din perioadele 18.11.2003 - 23.06.2004, 05.03.2013 - 35.04.2013 și

09.12.2019 - 21.09.2020, care au fost calculate cu înlesniri, nu pot fi raportate la prevederile pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 78/1994.

Partea apelantă a mai invocat că, Inspectoratul de Poliţie Edineţ a calculat perioada de activitate 01.12.1995-25.06.2001, în cadrul Punctului Poliției de Frontieră Otaci al SPF a IPJ Edineţ, cu includerea înlesnirilor o lună şi jumătate vechime în muncă pentru o lună de serviciu (1,5:1), fără nici un temei juridic, fapt ce repetat a majorat calculul vechimii în muncă. Aceste perioade, potrivit părții apelante, urmează a fi calculate o lună vechime în muncă pentru o lună în serviciu (1:1).

Partea apelantă a atras atenţia asupra faptului că, intimatul Chiperi Ion nu a activat în cadrul Poliţiei de Frontieră, care a fost formată la 1 iulie 2012, în urma reorganizării Serviciului Grăniceri, transmisă în subordinea Ministerului Afacerilor Interne, şi este succesorul misiunii, funcţiilor, atribuţiilor, drepturilor şi obligaţiilor Serviciului Grăniceri.

Partea apelantă a relevat că, intimatul a activat în cadrul Punctului Poliţiei de Frontieră Otaci al SPF a IPJ Edineţ, subdiviziune a Poliției, care potrivit art. 1 al Legii nr. 416/1990 cu privire la activitatea poliţiei (în vigoare la momentul îndeplinirii serviciului), este un organ armat de drept al autorităţilor publice, aflat în competenţa Ministerului Afacerilor Interne, chemat să apere, pe baza respectării stricte a legilor, viaţa, sănătatea şi libertăţile cetăţenilor, interesele societăţii şi al statului de atentate criminale şi de alte atacuri nelegitime.

Astfel, partea apelantă a afirmat că, Serviciul Grăniceri şi Poliţie, reprezintă două sisteme distincte cu misiuni și atribuţii diferite, respectiv avantajele stabilite prin Hotărârea Guvernului nr. 78/1994, nu se răsfrâng asupra reclamantului.

Reieșind din cele enunțate, partea apelantă a susținut că nu există temei de anulare a refuzului, emis de CNAS, în stabilirea pensiei, deoarece perioadele de activitate au fost calculate neîntemeiat cu înlesniri, și anume două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu (2:1) şi o lună şi jumătate vechime în muncă pentru o lună de serviciu (l,5:l), fapt ce a majorat vechimea în serviciu, astfel vechimea totală în serviciu confirmată de intimat la momentul depunerii cererii pentru stabilirea pensiei este de 20 ani 5 luni și 6 zile.

În materie de drept, partea apelantă și-a întemeiat cererea de apel în baza prevederilor art. 231-233 din Codul administrativ.

În final, Casa Națională de Asigurări Sociale, prin cererea de apel, a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 4 iulie 2023, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea reclamantului Chiperi Ion, să fie respinsă ca neîntemeiată.

Potrivit fișei de repartizare a dosarului, la 1 februarie 2024, prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor, cauza de contencios administrativ a fost repartizată spre examinare în ordine de apel, în mod automat-aleatoriu judecătorului raportor Mîra Ghenadie.

Argumentele părții intimate pe marginea apelului declarat:

Partea intimată a fost notificată despre posibilitatea depunerii referinței cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care își întemeiază opinia, precum și probele invocate în susținerea acesteia, însă, intimatul nu și-a exercitat dreptul de a se expune asupra cererii de apel printr-o referință.

Admisibilitatea apelului:

În conformitate cu prevederile art. 236 alin. (1) din Codul administrativ, „*instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului*".

Potrivit art. 232 din Codul administrativ, „*apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanței de apel. Motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată*".

După cum a fost indicat anterior, la 18 iulie 2024, directorul Casei Naționale de Asigurări Sociale, Elena Țîbîrnă, a declarat apel, iar la 3 ianuarie 2024, a prezentat instanței de apel motivarea apelului. Totodată, dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani a fost pronunțat public la 4 iulie 2023, iar hotărârea motivată a fost notificată apelantului la 4 decembrie 2023, ceea ce denotă că apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale a fost declarat în interiorul termenului acordat de Lege.

Potrivit art. 233 alin. (2) din Codul administrativ, „*cererea de apel se semnează de apelant sau de reprezentantul lui legal ori împuternicit*".

Completul judiciar a stabilit că cererea de apel și motivarea apelului au fost semnate de către directorul Casei Naționale de Asigurări Sociale, Elena Țîbîrnă.

Respectiv, în astfel de circumstanțe, în temeiul reglementărilor art. 232, 233, 236 și 241 din Codul administrativ, Completul specializat în materie de contencios administrativ concluzionează despre întrunirea condițiilor de admisibilitate a cererii de apel în cauză, motiv din care se purcede la examinarea apelului în fond.

Argumentele părților în cadrul judecării apelului:

În cadrul ședinței de judecată în instanța de apel, reprezentantul apelantei Casei Naționale de Asigurări Sociale nu s-a prezentat, solicitând prin cererea depusă de 19 martie 2024 examinarea cauzei în lipsa sa, astfel Completul judiciar conducându-se de prevederile art. 239 alin. (2) din Codul administrativ, a dispus examinarea cauzei în lipsa părții apelante, ce a fost citată legal despre timpul și locul examinării cauzei.

În cadrul ședinței de judecată în instanța de apel, intimatul Chiperi Ion, cât și reprezentantul acestuia, avocatul Barbacar Anatolie, nu s-au prezentat, citarea legală fiind îndeplinită, astfel Completul judiciar conducându-se de prevederile art. 239

alin. (2) din Codul administrativ, a dispus examinarea cauzei în lipsa părții intimate, ce a fost citată legal despre timpul și locul examinării cauzei.

Aprecierea instanței de apel:

Subsumând punctul de vedere al participanților, normele procesuale și starea de fapt constatată în privința apelului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău conchide că apelul este admisibil spre examinare, dar neîntemeiat, impunându-se soluția de respingere a cererii de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 240 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, „*examinând cererea de apel, instanța de apel adoptă una dintre următoarele decizii: respinge apelul*".

Potrivit art. 219 din Codul administrativ, „*instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces. Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces. Instanța de judecată poate avea o discuție juridică cu participanții la proces sau poate da în scris indicații cu privire la situația de drept a cauzei examinate*".

Conform art. 220 alin. (1) din Codul administrativ, „*obținerea probelor în procedura contenciosului administrativ are loc conform art. 87-93*", iar potrivit art. 221 alin. (1) al aceluiași act normativ, *„autoritățile publice sunt obligate să prezinte instanței de judecată, concomitent cu referința, dosarele administrative. La solicitarea instanței de judecată, autoritățile publice sunt obligate să prezinte suplimentar și alte documente pe care le dețin, inclusiv cele electronice, și să acorde informații*".

În conformitate cu art. 225 alin. (1)-(2) din Codul administrativ, „*instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ. Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreționar se limitează la faptul dacă autoritatea publică: a) și-a exercitat dreptul discreționar; b) a luat în considerare toate faptele relevante; c) a respectat limitele legale ale dreptului discreționar; d) și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege*".

Completul de judecată notează că unul dintre principiile procedurii de contencios administrativ potrivit art. 36 din Codul administrativ, constituie

principiul supremației dreptului, care prevede că instanța de judecată competentă să soluționeze acțiunile în contencios administrativ este obligată să respecte principiul supremației dreptului, în conformitate cu care demnitatea omului, drepturile şi libertățile lui sunt considerate valori supreme şi sunt garantate de stat. Instanțele de judecată competente aplică principiul supremației dreptului cu luarea în considerare a jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului.

Conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze doar la însuşirea motivelor și concluziilor date de instanţa inferioară. (*HirroBalani c. Spaniei*, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; *Georgiadis v. Greciei* nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Potrivit recomandărilor avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerinţelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidenţieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esenţiale ce iau fost prezentate.

Instanţa de apel menționează că art. 6 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justiţiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligaţiei instanţelor de judecată de a-şi argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanţelor cauzei. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicţii între motivare şi dispozitiv, constituie o garanţie pentru justiţiabili, în faţa eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

În opinia Completului judiciar, prima instanţă a ţinut cont de aceste deziderate şi a adoptat o hotărâre bazată pe materialul probator administrat și legislația în vigoare.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, în temeiul ordinului Ministerului Afacerilor Interne nr. 420 ef. din 28 iulie 2022 au fost încetate raporturile de serviciu cu agentul-șef Chiperi Ion, subofițer superior al serviciului patrulare al secției securitate publică al Inspectoratului de Poliție Edineț a IGP al MAI, după acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie (f.d. 9).

Potrivit informației din Certificatul nr. 34/35-8542 din 19.09.2022, eliberat de Inspectoratul General al Poliției, Inspectoratul de Poliție Edineț, se confirmă că, la eliberarea din serviciu, Chiperi Ion a atins o vechime de serviciu de 25 ani 10 luni 23 zile (f.d. 13).

Din același certificat rezultă că, la stabilirea vechimii în muncă, inclusiv ce permite dreptul la pensie, perioada de activitate în cadrul Poliției de Frontieră Ocnița

a lui Chiperi Ion (01.12.1995-01.06.1999), perioada de activitate în cadrul Punctului de frontieră Otaci a Secției Poliției de Frontieră Otaci a Secției Poliției de Frontieră CPS Ocnița (01.06.1999-02.10.2000) și pentru perioada de activitate în cadrul Punctului Poliției de Frontieră Otaci al S.P.F a IPJ Edineț (02.10.2000-25.06.2001) a fost calculată cu coeficientul 1.5:1, o lună şi jumătate vechime în muncă pentru o lună de serviciu.

Totodată, pentru activitate în cadrul Izolatorului de detenție provizorie al CPR Edineț (18.11.2003-23.06.2004), pentru activitate în cadrul Serviciului Escortă al secției Management operațional a Inspectoratului de Poliție Edineț al Inspectoratului General al Poliției (cu statut de departament al MAI), (05.03.2013-05.04.2013), pentru activitate în cadrul Direcției Escortă al Inspectoratului de Poliție Edineț (09.12.2019-01.04.2020) și pentru activitatea în cadrul Serviciului Detenție și Escortă al Inspectoratului de Poliție Edineț al IGP al MAI a fost calculată cu coeficientul 2:1, două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, iar pentru activitatea în celelalte instituții a fost calculată cu coeficientul 1:1, reieșind din scrisoarea Inspectoratului General al Poliției nr. 34/35-8542 din 19.09.2022.

La 10 octombrie 2022, Chiperi Ion a depus cerere, în adresa Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Edineț, cu privire la stabilirea pensiei după acumularea vechimii în serviciu conform calculului de la locul de muncă, cu o vechime în serviciu de 25 ani 10 luni 23 zile, ce permite dreptul la pensie în temeiul art. 13 lit. a) al Legii nr. 1544 din 23.06.1993.

Pe 7 noiembrie 2022, Casa Teritorială de Asigurării Sociale, Oficiul Teritorial Edineț a emis decizia nr. 08/2022/23763, prin care a respins cererea lui Chiperi Ion cu privire la stabilirea pensiei pentru vechimea în muncă, motivând prin faptul că, perioadele de activitate 18.11.2003 - 23.06.2004; 05.03.2013 - 05.04.2013; 09.12.2019 - 01.04.2020; 01.04.2020 - 21.09.2020 în funcție de polițist de pază şi escortă, în cadrul izolatorului de detenție provizorie al inspectoratului de poliţie, calculate două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, în baza ordinului n.96 din 20 martie 2018 emis de Ministerul Afacerilor Interne, nu pot fi raportate şi calculate în baza prevederilor pct. 8 lit. (d) din Hotărârea Guvernului nr.78/1994 astfel, potrivit actelor normative în vigoare, perioadele de activitate a dlui Chiperi Ion în cadrul izolatorului de detenţie provizorie al inspectoratului de poliţie, se calculează fară înlesniri (1:1), astfel potrivit documentelor aferente dosarului de pensionare, vechimea în muncă a lui Chiperi Ion constituie 23 ani 2 luni, necesar fiind 25 ani (f.d. 14).

Nefiind decacord cu decizia nr.08/2022/23763 din 7 noiembrie 2022, Chiperi Ion s-a adresat cu cerere prealabilă către Casa Teritorială de Asigurări Sociale, prin care a solicitat anularea deciziei sus menționate şi stabilirea pensie pentru vechimea în muncă (f.d. 15).

Respectiv, la 7 decembrie 2022, Casa Teritorială de Asigurării Sociale a emis răspunsul nr. 2347 prin care a respins cererea prealabilă depusă de Chiperi Ion şi a menținut decizia nr. 08/2022/23763 din 7 noiembrie 2022 (f.d.16).

Exprimându-și dezacordul cu răspunsul enunțat și decizia nr. 08/2022/23763 din 4 noiembrie 2022, emisă de Casa Națională de Asigurări Sociale, Oficiul Teritorial Edineț, la 9 ianuarie 2023, Chiperi Ion a înaintat prezenta acțiune în contencios administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, solicitând:

1) anularea deciziei nr. 08/2022/23763 din 7 noiembrie 2022 a Casei Naționale de Asigurări Sociale, Oficiul Teritorial Edineţ, prin care a fost dispusă respingerea cererii în stabilirea pensiei;

2) anularea deciziei nr. 2347 din 7 decembrie 2022 a Casei Naţionale de Asigurări Sociale, prin care cererea prealabilă a fost respinsă ca neîntemeiată;

3) obligarea Casei Naţionale de Asigurări Sociale să emită un act administrativ individual favorabil de stabilire şi achitare a pensiei pentru vechime în muncă conform Certificatului nr. 34/35-8542 din 19.09.2022 emis de Inspectoratul de Poliție Edineț, care confirmă vechimea totală de serviciu, cu înlesniri de 25 ani 10 luni 23 zile.

Prima instanță, fiind învestită cu judecarea prezentei cauze, a admis integral acțiunea în contencios administrativ.

Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău, analizând legalitatea hotărârii pronunţate în raport cu prevederile art. 225 din Codul administrativ, art. 239 – 241 din Codul de procedură civilă, constată că aceasta urmează a fi menţinută, or, instanţa de fond, corect a elucidat şi constatat circumstanţele cauzei, a verificat şi apreciat obiectiv, probele prezente la materialele cauzei, stabilind corect circumstanțele de fapt și aplicând corect legislația pertinentă ce guvernează raportul litigios.

Admisibilitatea acțiunii în contencios administrativ:

Potrivit art. 20 din Codul administrativ, „*dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acţiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanţele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod”.*

Conform art. 191 alin. (1) din Codul administrativ, „*cu excepţia cazurilor prevăzute la alin.(2) şi (3), judecătoriile soluţionează în fond toate acţiunile în contencios administrativ*”.

În acord cu prevederile art. 196 alin. (1) din Codul administrativ, „*acţiunea în contencios administrativ se depune la instanţa de judecată în a cărei rază teritorială îşi are sediul autoritatea publică care a desfăşurat activitatea administrativă contestată, daca legea nu prevede altfel*”.

Astfel, ținând cont de obiectul acțiunii și având în vedere prevederile art. 191 alin. (1) din Codul administrativ, examinarea prezentei cauze ține de competența

Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, or, obiectul acesteia nu se regăsește în excepțiile de la alin. (2) și (3) a art.191 din Codul administrativ.

Prin urmare, acțiunea în contencios administrativ a fost înaintată de reclamantul Chiperi Ion cu respectarea competenței jurisdicționale și teritoriale.

Conform art. 206 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, „*o acţiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru*: *obligarea autorităţii publice să emită un act administrativ individual (acţiune în obligare)*".

Reieșind din cerințele formulate în acțiunea de contencios administrativ – anularea deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale, Oficiul Teritorial Edineț nr. 08/2022/23763 din 7 noiembrie 2022, anularea deciziei Casei Naţionale de Asigurări Sociale nr. 2347 din 7 decembrie 2022 și obligarea Casei Naţionale de Asigurări Sociale să emită un act administrativ individual favorabil de stabilire şi achitare a pensiei pentru vechime în muncă conform Certificatului nr. 34/35-8542 din 19 septembrie 2022 emis de Inspectoratul de Poliție Edineț, care confirmă vechimea totală de serviciu, cu înlesniri: 25 ani 10 luni 23 zile, rezultă că, acțiunea reclamantului este una în obligare.

Conform art. 10 alin. (1) din Codul administrativ, „*actul administrativ individual este orice dispoziţie, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public*".

Articolul 11 alin. (1) lit. a) și (2) din Codul administrativ, prescrie că, „*actele administrative individuale pot fi: a) acte defavorabile - actele care impun destinatarilor lor obligaţii, sancţiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat. Destinatarul unui act administrativ individual este doar persoana către care actul administrativ se îndreaptă. Terţii, ale căror drepturi sunt afectate de actul administrativ individual, nu sunt destinatarii acestuia*".

În conformitate cu art. 17 din Codul administrativ, „*drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă*".

În accepţiunea art. 39 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, „*controlul judecătoresc al activităţii administrative este garantat și nu poate fi îngrădit. Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art. 17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente*".

Potrivit art. 189 alin. (1) din Codul administrativ, „*orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ*".

Potrivit art. 207 alin. (1) și (2) lit. e) din Codul administrativ, „*instanța verifică din oficiu dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în*

contenciosul administrativ. Dacă este inadmisibilă, acțiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs. Acțiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special când reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art.17".

În speță, decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale, Oficiul Teritorial Edineţ nr. 08/2022/23763 din 7 noiembrie 2022 și decizia Casei Naţionale de Asigurări Sociale nr. 2347 din 7 decembrie 2022 reprezintă acte administrative individuale defavorabile reclamantului Chiperi Ion, deoarece, prin acestea s-a dispus respingerea cererii reclamantului cu privire la stabilirea pensiei, cu înlesniri, pentru vechimea în muncă.

Completul judiciar reține că, prin acțiunea depusă, Chiperi Ion a revendicat apărarea pe calea controlului judecătoresc a unui drept în sensul art. 17 din Codul administrativ, și anume, dreptul la stabilirea pensiei.

În conformitate cu art. 19 din Codul administrativ, „*cererea prealabilă este instituţia care oferă o cale de soluţionare prejudiciară a litigiilor administrative*".

Potrivit art. 162 din Codul administrativ, „*procedura prealabilă urmăreşte scopul de a verifica legalitatea actelor administrative individuale. Dacă autoritatea publică nu soluţionează petiţia în termenele prevăzute de prezentul cod, persoana afectată este în drept să depună cerere prealabilă. Cererea prealabilă poate fi îndreptată spre: a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual ilegal sau nul*".

Articolul 208 alin. (1) din Codul administrativ, prescrie că, „*până la înaintarea acţiunii în contencios administrativ se va respecta procedura prealabilă, cu excepţiile prevăzute de lege*".

După cum rezultă din materialele cauzei elucidate anterior, până la înaintarea acţiunii în contencios administrativ, reclamantul Chiperi Ion a respectat procedura prealabilă, solicitând Casei Naționale se Asigurări Sociale anularea deciziei nr. 08/2022/23763 din 7 noiembrie 2022 emisă Oficiul Teritorial Edineţ de Asigurări Sociale „Cu privire la respingerea cererii în stabilirea pensiei". Însă, prin răspunsul nr. 2347 din 7 decembrie 2022, Casa Națională de Asigurări Sociale a respins cererea prealabilă ca fiind neîntemeiată (f.d. 16).

În acelaşi timp, art. 209 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, stipulează că „*acţiunea în contestare şi acţiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluţionarea acesteia*".

Astfel, coroborând prevederile normelor legale citate anterior, cu circumstanțele de fapt ale cauzei, Completul judiciar statuează că, acțiunea înaintată de Chiperi Ion, a fost depusă în instanța de contencios administrativ în termen, cât și

cu respectarea procedurii prealabile, din care motive, instanța de fond corect a conchis asupra întrunirii condițiilor de admisibilitate a acțiunii.

Cu referire la fondul acțiunii:

Potrivit art. 224 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ „*în baza unei acțiuni în obligare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual de respingere a solicitării sau o eventuală decizie adoptată în procedura prealabilă şi obligă autoritatea publică să emită un act administrativ individual, dacă revendicarea pretenției reclamantului de emitere a actului este întemeiată*".

Cu raportare la speța în cauză, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău reține că, potrivit art. 47 din Constituția Republicii Moldova, „*Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea şi bunăstarea, lui şi familiei lui, cuprinzînd hrana, îmbrăcămintea, locuința, îngrijirea medicală, precum şi serviciile sociale necesare. Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: şomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrînețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor*".

Conform art. 1 alin. (1) din Legea asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993, „*militarii care satisfac serviciu prin contract, persoanele din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne beneficiază de dreptul la pensie viageră pentru vechime în muncă, dacă au vechimea respectivă în serviciu militar şi în organele afacerilor interne*".

Potrivit art. 2 alin. (1) din Legea asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1544 din 23 iunie 1993, „*militarilor, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, precum şi funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, şi din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri care au dreptul la pensie li se stabileşte pensie după eliberare din serviciu*".

În conformitate cu art. 13 lit. a) al Legii asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993, *dreptul la pensie pentru vechime în serviciu îl au: militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanele din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, precum şi funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, care la 1 iulie 2011 au o vechime în serviciu de cel puțin 20 de ani şi 6 luni. În fiecare an ulterior, vechimea în serviciu se majorează, până la atingerea vechimii în serviciu de 25 de ani, conform următorului tabel*:

De la 1 iulie	**Vechimea în serviciu**
2011	20 ani 6 luni
2012	21 ani

2013	21 ani 6 luni
2014	22 ani
2015	22 ani 6 luni
2016	23 ani
2017	23 ani 6 luni
2018	24 ani
2019	24 ani 6 luni
2020	25 ani

Conform art. 14 din Legea asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1544 din 23 iunie 1993, „*mărimea pensiilor pentru vechime în muncă se stabileşte în următoarele proporţii:*

a) pentru militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, precum şi funcţionarii publici cu statut special din sistemul administraţiei penitenciare, care au o vechime în serviciu stabilită la art. 13 lit. a) – 50 procente din suma soldei, iar pentru cei pensionaţi pentru limită de vîrstă sau din motive de boală – 55 procente din suma soldei; pentru fiecare an complet de vechime în serviciu peste vechimea stabilită la art.13 lit. a) – 3 procente din sumele respective ale soldei, dar în total nu mai mult de 75 procente din aceste sume;

b) pentru militarii care îndeplinesc serviciu prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, precum şi funcţionarii publici cu statut special din sistemul administraţiei penitenciare, care au o vechime totală în muncă de cel puţin 25 de ani calendaristici, din care cel puţin 12 ani şi 6 luni în serviciu militar sau în serviciu în organele afacerilor interne (art.13, lit. b), c) şi d) pentru vechime totală în muncă de 25 de ani - 50 procente şi pentru fiecare an complet de muncă peste vechimea de 25 de ani - 1 procent din suma respectivă a soldei sau a salariului, dar în total nu mai mult de 75 procente din aceste sume”.

În conformitate cu art. 18 lit. c) din Legea asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1544 din 23 iunie 1993, „*la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei în conformitate cu art.13 lit. a) militarilor care îndeplinesc serviciu prin contract, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, precum şi funcţionarilor publici cu statut special din sistemul administraţiei penitenciare, şi din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, al cărui mod este stabilit de Guvern, se ia*

în calcul: timpul de îndeplinire a serviciului în condiţii deosebite – în condiţiile avantajoase respective inclusiv în condiţiile stabilite de legislaţie până la intrarea în vigoare a prezentei legi".

Potrivit art. 48 din aceeași Lege, „*pensiile militarilor în termen, ale militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, ale persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, ale funcţionarilor publici cu statut special din sistemul administraţiei penitenciare, ale ofiţerilor de protecţie şi colaboratorilor organelor securităţii statului, Centrului Naţional Anticorupţie şi ale membrilor familiilor acestora se stabilesc de către Casa Naţională de Asigurări Sociale, în modul stabilit de Guvern*".

Conform art. 49 alin. (3) al Legii asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993, „*organele de asigurări sociale au dreptul de control asupra autenticității actelor ce confirmă vechimea în serviciu și solda (câștigul), eliberate de organele abilitate*".

Totodată, potrivit art. 16 alin. (1)-(2) din Legea cu privire la actele normative nr. 100 din 22 decembrie 2017, „*autorităţile administraţiei publice centrale de specialitate şi autorităţile publice autonome emit sau aprobă, în condiţiile legii, acte normative. Actele normative ale autorităţilor administraţiei publice centrale de specialitate şi ale autorităţilor publice autonome sînt emise sau aprobate numai în temeiul şi pentru executarea legilor şi a hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Preşedintelui Republicii Moldova, a hotărârilor şi ordonanţelor Guvernului. Actele normative respective se limitează strict la cadrul stabilit de actele normative de nivel superior pentru executarea cărora se emit sau se aprobă şi nu pot contraveni prevederilor actelor respective. În clauza de adoptare a actelor normative ale autorităţilor administraţiei publice centrale de specialitate şi ale autorităţilor publice autonome se indică expres actul normativ superior în temeiul căruia acestea sînt emise sau aprobate*".

Instanța de apel învederează și prevederile pct. 6 din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire şi plată a pensiilor şi indemnizaţiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Naţional Anticorupţie şi funcţionarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administraţiei penitenciare, conform cărora, „*pensiile militarilor în termen, ale militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, ale persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, ale funcţionarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administraţiei penitenciare, ale ofiţerilor de protecţie şi colaboratorilor organelor securităţii statului, Centrului Naţional Anticorupţie şi ale membrilor familiilor acestora se stabilesc de către Casa Naţională de Asigurări Sociale*".

Potrivit pct. 7 lit. b) și g) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire şi plată a pensiilor şi indemnizaţiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Naţional Anticorupţie şi funcţionarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administraţiei penitenciare, „*la calcularea vechimii în muncă la stabilirea pensiei pentru vechime în muncă conform Legii asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă ·şi din trupele organelor afacerilor interne şi funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare se ia în considerare: b) serviciul în organele securităţii statului, organele afacerilor interne, Poliţia de Frontieră, organele Centrului Naţional Anticorupţie şi în organele sistemului administrației penitenciare în funcții publice cu statut special; g) în condiţiile avantajoase respective, inclusiv în condiţiile stabilite de legislaţie pînă la intrarea în vigoare a prezentei hotărâri*”.

Conform pct. 8 lit. c) din hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 78 din 21.02.1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilirea și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și sistemului penitenciar, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție, „*la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor, afacerilor interne corpului de ofiţeri şi subofiţeri ai Poliţiei de Frontieră colaboratorilor Centrului Naţional Anticorupţie şi funcţionarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administraţiei penitenciare, se acordă următoarele înlesniri: o lună şi jumătate vechime în muncă pentru o lună de serviciu: în toate funcțiile deținute, în subdiviziunile cu destinaţie specială ale Serviciului de Informaţii şi Securitate al Republicii Moldova, Departamentului Trupelor de Grăniceri. Poliţiei de Frontieră, Ministerului Afacerilor Interne şi Serviciului de Protecţie şi Pază de Stat - în condiţii stabilite, respectiv, de Serviciul de Informaţii şi Securitate al Republicii Moldova, Departamentul Trupelor de Grăniceri Departamentul Poliţiei de Frontieră, Ministerul Afacerilor Interne şi Serviciul de Protecţie şi Pază de Stat*”.

Potrivit pct. 8 lit. d) din aceeași Hotărâre de Guvern, „*la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, corpului de ofițeri și subofițeri ai Poliției de Frontieră, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și a funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare, se acordă următoarele înlesniri: se acordă două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, în instituții penitenciare de tip închis, izolatoarele de urmărire penală și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, precum și la lucrări de subteran*”.

Ceea ce ţine de aplicarea prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire şi plată a pensiilor şi indemnizaţiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Naţional Anticorupţie şi funcţionarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administraţiei penitenciare, în special a art. 8 lit. c) și d), la calcularea vechimii în muncă a persoanelor din corpul de ofițeri și subofițeri ai Poliției de Frontieră, a Departamentului Trupelor de Grăniceri și a funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare, instanța de apel menţionează următoarele.

Aceste norme de drept stipulează expres că, la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și a sistemului penitenciar se acordă 2 luni vechime în muncă pentru 1 lună de serviciu, în instituţii penitenciare de tip închis, izolatoarele de urmărire penală şi instituţiile destinate pentru deţinerea şi tratarea bolnavilor contagioşi şi bolnavilor psihici, precum şi la lucrări de subteran. Iar, pentru activitatea în cadrul Poliției de Frontieră se acordă o lună şi jumătate vechime în muncă pentru o lună de serviciu.

Din esenţa dispoziţiilor pct. 8 lit. c) din hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 78 din 21.02.1994 rezultă că pentru calcularea vechimii în muncă cu înlesnirile solicitate este necesar ca persoana să întrunească două condiţii, şi anume: instituţia în care persoana execută serviciul să fie o subdiviziune indicată în pct. 8 a hotărârii Guvernului nr. 78 din 21.02.1994 şi să-şi exercite serviciul nemijlocit în închisori, izolatoare de urmărire penală (izolatoare de detenţie provizorie) şi instituţiile destinate pentru deţinerea şi tratarea bolnavilor contagioşi şi bolnavilor psihici.

Astfel, penitenciarele de tip închis, izolatoarele de urmărire penală (izolatoarede detenţie provizorie) şi instituţiile destinate pentru deţinerea şi tratarea bolnavilor contagioşi şi bolnavilor psihici sunt entităţile care cad sub incidenţa reglementărilor de la pct. 8 al Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21.02.1994.

La caz, s-a constatat cu certitudine faptul că, în temeiul ordinului Ministerului Afacerilor Interne nr. 420 ef. din 28 iulie 2022 au fost încetate raporturile de serviciu cu agentul-șef Chiperi Ion, subofițer superior al serviciului patrulare al secției securitate publică al Inspectoratului de Poliție Edineț a IGP al MAI, după acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie.

Potrivit informației din Certificatul nr. 34/35-8542 din 19.09.2022, eliberat de Inspectoratul General al Poliției, Inspectoratul de Poliție Edineț, se confirmă că, la eliberarea din serviciu, Chiperi Ion a atins o vechime de serviciu de 25 ani 10 luni 23 zile.

Din același certificat rezultă că, Chiperi Ion, în perioada 01.12.1995-01.06.1999 a activat în cadrul Poliției de Frontieră Ocnița, în perioada 01.06.1999-02.10.2000 a activat în cadrul Punctului de frontieră Otaci a Secției Poliției de Frontieră Otaci a secției poliției de frontieră CPS Ocnița și în perioada 02.10.2000-25.06.2001 a activat în cadrul Punctului Poliției de Frontieră Otaci al S.P.F. a IPJ Edineț.

Totodată, Chiperi Ion, în perioada 18.11.2003-23.06.2004 a activat în cadrul Izolatorului de detenție provizorie al CPR Edineț, în perioada 05.03.2013 – 05.04.2013 a activat în cadrul Serviciului Escortă al secției Management operațional a Inspectoratului de Poliție Edineț al Inspectoratului General al Poliției (cu statut de departament al MAI), în perioada 09.12.2019-01.04.2020 a activat în cadrul Direcției Escortă al Inspectoratului de Poliție Edineț și în perioada 01.04.2020 – 21.09.2020 a activat în cadrul Serviciului Detenție și Escortă al Inspectoratului de Poliție Edineț al IGP al MAI.

Așadar, având în vedere normele de drept material enunțate și analizând materialul probator anexat la dosar, instanța de recurs consideră că instanța ierarhic inferioară just a constatat dreptul lui Chiperi Ion de a beneficia de calculul vechimii în muncă cu avantaje pentru perioadele invocate, conform certificatului eliberat de angajator (f.d. 10-13).

Prin urmare, Completul specializat pentru examinarea acţiunilor în contencios administrativ conchide că reieșind din actele cauzei, Chiperi Ion întrunește condițiile pentru stabilirea pensiei în conformitate cu prevederile art. 13 lit. a) al Legii asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993, or, vechimea în muncă a reclamantului la data de 1 august 2022, a constituit 25 ani 10 luni și 23 zile.

În acest sens, Completul judiciar menţionează că, concluzia dată derivă şi din Avizul consultativ al Plenului Curţii Supreme de Justiţie din 29.09.2014, care statuează expres că, penitenciarele de tip închis, izolatoarele de urmărire penală (izolatoare de detenţie provizorie) şi instituţiile destinate pentru deţinerea şi tratarea bolnavilor contagioşi şi bolnavilor psihici sunt entităţi care cad sub incidenţa reglementărilor de la pct. 8 al Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21.02.1994.

Mai mult, potrivit pct. 1 al Ordinului Ministerului Afacerilor Interne nr. 96 din 20 martie 2018 cu privire la recunoașterea unor înlesniri pentru stabilirea pensiei anumitor categorii de funcționari publici cu statut special și militari din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, „*Ministerul Afacerilor Interne cât și subdiviziunile sale subordonate recalculează vechimea în munca și acordă avantaje/înlesniri pentru stabilirea pensiei anumitor categorii de funcționari publici cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, 2 luni vechime în muncă pentru 1 lună de serviciu, militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, corpului de ofițeri și subofițeri din cadrul subdiviziunilor autorităților administrative și instituțiilor din*

subordinea Ministerului Afacerilor Interne (funcţionarilor publici cu statut special şi militarilor din cadrul Ministerului Afacerilor Interne), pe perioada activităţii în cadrul subdiviziunilor de pază, escortare şi deţinere a persoanelor reţinute şi arestate în izolatoarele de urmărire penală (izolatoarele de detenţie provizorie), şi care urmează a fi luate în considerare la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei în conformitate cu prevederile Legii asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993".

În preambulul Ordinului MAI nr.96/2018 este precizat că, acesta a fost emis întru respectarea prevederilor pct.7 lit.g) şi pct.8 lit.d) din Hotărârea Guvernului nr.78 din 21.02.1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire şi plată a pensiilor şi indemnizaţiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Naţional Anticorupţie şi funcţionarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administraţiei penitenciare, având la bază şi Avizul consultativ al CSJ din 29.09.2014.

Prin urmare, aplicabilitatea Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21.02.1994 și ordinului MAI nr. 96 din 20.03.2018, este deja determinată de angajator, care doar urma să fie reținută de către autoritatea pârâtă și, respectiv, efectuate acțiunile corespunzătoare de calculare a vechimii în muncă în privința reclamantului/ intimat Chiperi Ion și stabilirea pensiei acestuia.

Subsecvent Completul judiciar notează că, ordinul MAI nr. 96 din 20.03.2018 „Cu privire la recunoaşterea unor înlesniri pentru stabilirea pensiei anumitor categorii de funcţionari publici cu statut special şi militari din cadrul Ministerului Afacerilor Interne" este un act administrativ normativ valabil, care produce efectele juridice de rigoare și urmează a fi aplicat corespunzător.

Astfel, Completul judiciar conchide că, prima instanță corect a stabilit că apelantul Chiperi Ion este subiect ce beneficiază de calcularea pensiei cu înlesniri, și anume cu coeficientul 1,5:1 o lună şi jumătate vechime în muncă pentru o lună de serviciu, pentru perioada de activitate în cadrul Punctului de Poliție de Frontieră Otaci și cu coeficientul 2:1, două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, pentru perioada de activitate în cadrul izolatorului de detenție provizorie și serviciului detenție și escortă al Inspecotoratului de Poliție Edineț.

Completul judiciar va aprecia ca fiind neîntemeiate alegațiile autorității publice apelante care a dedus că activitatea intimatului Chiperi Ion, ce a fost calculată cu înlesniri, nu poate fi raportată la prevederile pct. 8 lit. c) și d) a Hotărârii Guvernului nr. 78/1994. Or, potrivit actelor prezentate, se atestă certitudinea faptului că, Chiperi Ion a făcut parte din categoria de persoanelor din corpul de ofițeri și subofițeri ai Poliției de Frontieră, a colaboratorilor care efectuează serviciul de pază, escortare şi deținere a persoanelor reţinute şi arestate în izolatoarele de urmărire penală

(izolatoare de detenţie provizorie), considerent din care, acesta are dreptul la recalcularea vechimii în muncă cu avantaje.

Cu referire la alegațiile părții apelante, precum că, perioada de activitate 01.12.1995-25.06.2001 a intimatului Chiperi Ion ar fi fost calculată greșit cu înlesniri, Completul judiciar le apreciază ca fiind declarative, or, din lucrările cauzei rezultă că Chiperi Ion în perioada 01.12.1995-01.06.1999 a activat în cadrul Poliției de Frontieră Ocnița, în perioada 01.06.1999-02.10.2000 a activat în cadrul Punctului de frontieră Otaci a Secției Poliției de Frontieră Otaci a secției poliției de frontieră CPS Ocnița și în perioada 02.10.2000-25.06.2001 a activat în cadrul Punctului Poliției de Frontieră Otaci al S.P.F. a IPJ Edineț, iar potrivit pct. 8 lit. c) din hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 78 din 21.02.1994 „*la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor, afacerilor interne corpului de ofiţeri şi subofiţeri ai Poliţiei de Frontieră colaboratorilor Centrului Naţional Anticorupţie şi funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare, se acordă următoarele înlesniri: o lună şi jumătate vechime în muncă pentru o lună de serviciu: în toate funcțiile deținute, în subdiviziunile cu destinaţie specială ale Serviciului de Informaţii şi Securitate al Republicii Moldova, Departamentului Trupelor de Grăniceri. Poliţiei de Frontieră, Ministerului Afacerilor Interne şi Serviciului de Protecţie şi Pază de Stat - în condiţii stabilite, respectiv, de Serviciul de Informaţii şi Securitate al Republicii Moldova, Departamentul Trupelor de Grăniceri Departamentul Poliţiei de Frontieră, Ministerul Afacerilor Interne şi Serviciul de Protecţie şi Pază de Stat*”.

La acest capitol, Completul judiciar reține că, potrivit art. 60 alin. (2) din Legea nr.283 din 28 decembrie 2011 cu privire la poliţia de frontieră, Serviciul Grăniceri a fost reorganizat în Poliţia de Frontieră, care a devenit succesorul misiunii, funcţiilor, atribuţiilor, drepturilor şi obligaţiilor acestui Serviciu, şi transmis în subordinea Ministerului Afacerilor Interne.

Astfel, luând în considerare atribuţiile funcţionale ale Serviciului Grăniceri, ce a fost reorganizat în Poliţia de Frontieră, nu există temei legal ca aceşti colaboratori să fie discriminaţi faţă de cei care activează în cadrul Poliţiei de Frontieră.

În circumstanțele descrise supra, prima instanță întemeiat a anulat Decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale, oficiul teritorial Edineț nr. 08/2022/23763 din 07 noiembrie 2022, prin care a fost dispusă respingerea cererii în stabilirea pensiei lui Chiperi Ion și Decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 2347 din 07 decembrie 2022 emisă pe marginea cererii prealabile, și respectiv corect a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să emită act administrativ individual favorabil de stabilire și achitare a pensiei pentru vechime în muncă lui Chiperi Ion, conform Certificatului nr. 34/35-8542 din 19 septembrie 2022, emis de Inspectoratul de Poliție Edineț, care confirmă vechimea totală în serviciu cu înlesniri: 25 ani 10 luni 23 zile.

Pe această dimensiune, Completul de judecată punctează că o eventuală respingere a pretențiilor ar încălca dreptul intimatului de a avea un „bun”, în sensul art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și la o „așteptare legitimă” că plățile legate de pensia pentru vechimea în muncă îi vor fi plătite.

Din considerentele enunțate, instanța de apel concluzionează că prima instanța a examinat cauza sub toate aspectele, stabilind cu certitudine raportul juridic litigios, circumstanțele de fapt, caracteristice raportului juridic litigios, legea materială ce guvernează raportul juridic, creând participanților la proces, condiții obiective și echitabile, pentru exercitarea drepturilor și obligațiunilor procedurale, fapt ce se încadrează în asigurarea părților dreptul la un proces echitabil, garantat și asigurat prin art.6 al Convenției Europene pentru apărarea a Drepturilor Omului.

În consecință, Completul judiciar apreciază cu certitudine caracterul formal al alegațiilor părții apelante, care nu generează opozabilitate instanței atât timp cât aceste alegații nu au fost confirmate prin probe relevante și admisibile, astfel în viziunea Completului judiciar, toate argumentele și afirmațiile invocate de către partea apelantă, citate supra, sunt vădit lipsite de suport juridic, instanța de apel apreciindu-le ca fiind inconsistente și fără raționament valabil circumstanțelor speţei.

Sintetizând cele detaliate mai sus, statuând cu certitudine că argumentele părții apelante sunt neîntemeiate, iar hotărârea instanţei de fond este legală și întemeiată, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău conchide asupra respingerii apelului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, cu menținerea fără modificări a hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 4 iulie 2023.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. a), alin. (3) din Codul administrativ, art. 389-390 din Codul de procedură civilă, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău,

D E C I D E :

Se respinge apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 4 iulie 2023, adoptată în cauza de contencios administrativ la acțiunea depusă de Chiperi Ion către Casa Națională de Asigurări Sociale privind anularea actelor administrative și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

Decizia este executorie de la emitere, însă cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție. Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni.

Preşedintele completului, judecătorul Mîra Ghenadie

Judecătorii Bostan Angela

Dașchevici Grigore